



Tegenstanders van de geplande snelweg, de zogeheten marchistas, tijdens hun lange tocht naar La Paz.

FOTO AP

Lange mars tegen een snelweg

■ Demonstranten vrezen grote milieuschade in nationaal park van Bolivia

REPORTAGE

Peter Teffer
La Embocada, Bolivia

“*Agua! Agua!*” De inzittenden van een witte Toyota 4x4 voldoen deze hete middag aan de belangrijkste behoefte. Ze delen water uit aan de enkele honderden demonstranten die opnieuw een etappe lopen in hun lange mars vanuit het Boliviaanse Amazone-gebied naar de regeringszetel La Paz.

De *marchistas* protesteren tegen de geplande aanleg van een snelweg door het Isoboro Nationaal Park en indianenreservaat (in het Spaans afgekort als Tipnis). “Met deze mars verdedigen we ons territorium en hopen we de vernietiging van de natuur te voorkomen”, zegt deelneemster Juana Bejarano.

Ook de inheemse burgemeester Carlos Cayuba van het Amazone-dorp Concepción de Ichoa vreest dat de milieuschade door de snelweg groot zal zijn. “We hebben op andere plaatsen gezien dat zo’n weg altijd tot ontbossing leidt”, zegt Cayuba. “Dat risico willen we niet voor ons territorium nemen.”

De controverse rond het natuurgebied speelt al enige jaren. De regering van het straatarme Bolivia ziet

in de aanleg van de weg vooral economische voordelen; de inheemse bewoners van het gebied zijn vooral bang voor milieuschade. De meerderheid van de Bolivianen is van inheemse afkomst, maar eensgezind is de bevolking allerminst.

Vorig jaar oktober was er sprake van optimisme onder de tegenstanders van de snelweg, toen na een soortgelijke mars de regering een wet aannam die het gebied ‘onaantastbaar’ verklaarde. De plannen voor de aanleg verdwenen in een la. De euforie was echter van korte duur; voorstanders van de weg organiseerden een tegenmars. Met succes, want kort daarop besloot de regering een ‘consultatieproces’ te beginnen met voor- en tegenstanders van de weg, waarbij het plan voor een referendum over de snelweg werd voorgelegd.

De vraag wie er aan het consultatieproces mee mag doen, is omstrede, vertelt Dario Kenner van het Boliviaanse Platform tegen Klimaatverandering. “In het natuurgebied wonen tussen de tien- en twaalfduizend inheemsen, maar in het gebied net ten zuiden daarvan, in Chapare, wonen vijftienduizend cocatelers. Volgens internationale verdragen over de rechten van inheemse volkeren mogen alleen de inwoners

van het natuurgebied beslissen over hun toekomst, en niet zij die daarbuiten wonen.”

Maar bij het consultatieproces worden zowel de mensen uit het gebied zelf als die uit Chapare betrokken. “Boze tongen beweren dat de regering die weg per se wil omdat het goed is voor de coca-teelt”, zegt de Nederlander Ton Salman, die in Bolivia onderzoek doet naar democratie en participatie. De Boliviaanse president Evo Morales is zelf cocaboer geweest en onderhoudt goede banden met de coca-industrie in Chapare. Maar bewijs dat dit de reden is dat die snelweg er ‘wel of wel’ moet komen, is moeilijk boven tafel te krijgen, zegt Salman.

Rond half drie ’s middags arriveren Cayuba en de andere *marchistas* in het dorpje La Embocada. Daar krijgen ze een warm welkom van onder andere dorpbewoonster Catalina Ortega. Ze vindt de mars prachtig. “We hebben niet veel in ons dorp, maar waar we kunnen, willen we ze steunen.” De *marchistas* slaan er voor de dag hun kamp op.

Vandaag en morgen zullen tien vertegenwoordigers van de demonstranten op de klimaatop in Rio hun stem laten horen. Daarmee proberen de *marchistas* hun zaak op de internationale agenda te zetten.



Isoboro Nationaal Park

Inheemse rechten

De ‘Negende inheemse mars ter verdediging van Tipnis’ past binnen een traditie van demonstraties van Boliviaanse indianen. In 1990 werd de eerste mars voor inheemse rechten gehouden vanuit het Boliviaanse laagland naar La Paz. Het was een belangrijk moment voor de inheemse bevolking van Bolivia. De achtste mars vond vorig jaar plaats en had ook als doel om de snelweg door het Tipnis-gebied tegen te houden. De regering sloeg de mars toen zo hardhandig uit elkaar, dat de beweging meer sympathie bij de bevolking kreeg. Dit keer lijkt de overheid een dergelijke escalatie te willen voorkomen.

Ai Weiwei mag niet bij zijn eigen proces zijn

De activistische Chinese kunstenaar Ai Weiwei mocht gisteren niet naar de rechtbank voor een zitting in de zaak die zijn bedrijf heeft aangespannen tegen de belastingdienst van Peking. De Chinese autoriteiten zien Ai, die door middel van zijn kunst misstanden in de Chinese maatschappij aan de kaak stelt, als een lastpost. Het afgelopen jaar heeft hij drie maanden vastgezeten. Zijn ontwerpbureau moest 15 miljoen yuan (1,9 miljoen euro) aan achterstallige belasting en boetes voldoen. Ai’s huis en studio werden gisteren bewaakt door de politie.

Sneller visum Turken in ruil voor Cyprus-concessie

De Europese Unie is bereid om de visumregels voor Turken te versoepelen. Turkse burgers kunnen dan makkelijker naar Europese landen reizen. Europa verwacht wel een tegenprestatie, zeiden diplomaten gisteren. Het wil onder meer dat Turkije ‘samenwerkt met alle EU-staten, waaronder Cyprus’. Turkije erkent de regering van het Griekse deel van het eiland niet. Zelf erkent het als enige de Turkse staat op Noord-Cyprus. Daarnaast eist de EU ook dat Turkije zijn grenzen met de EU, bij Bulgarije en Griekenland, beter bewaakt.

Elke dag 3000 kinderen dood door vuil drinkwater

Dagelijks sterven wereldwijd drieduizend kinderen aan de gevolgen van het drinken van vervuild water. Dat staat in een rapport dat de kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties, Unicef, gisteren publiceerde. Wereldwijd hebben ongeveer 780 miljoen mensen geen toegang tot schoon drinkwater. Uit het rapport blijkt dat vooral de situatie in Afrika kritiek is. De voedselcrisis als gevolg van de droogte in de Hoorn van Afrika is ‘niet alleen een natuurramp’, maar wordt mede veroorzaakt door klimaatverandering, stelt Unicef.

Leger VS: Koranverbranders verder niet vervolgen

Zeven Amerikaanse militairen die betrokken waren bij het verbranden van korans in Afghanistan moeten daarvoor een disciplinaire straf krijgen, maar verder niet worden vervolgd. Dat heeft het leger voorgesteld aan het ministerie van defensie. Het leger heeft steeds gezegd dat het verbranden een vergissing was. De korans waren in beslag genomen bij gevangenen, die ze zouden gebruiken om extremistische boodschappen uit te wisselen. Bij onlusten in Afghanistan na het bekend worden van de verbrandingen vielen meer dan dertig doden, onder wie vier Amerikanen.

Oeganda sluit organisaties die ‘homo’s recruterend’

Oeganda verbiedt 38 niet-gouvernementele organisaties (ngo’s) omdat ze homoseksualiteit zouden promoten. De Oegandese minister van ethiek, een voormalige katholieke priester, zei gisteren dat hij ‘bewijzen heeft van bijeenkomsten waarbij homoseksuelen werden gerekruteerd’. Maandag gaf hij de politie het bevel een conferentie over rechten voor homoseksuelen in de hoofdstad Kampala te beëindigen. Oeganda wilde de doodstraf invoeren voor het herhaaldelijk ‘plegen’ van homoseksualiteit. Na internationaal protest is dit plan geschrapt.

Asielvraag Assange komt Ecuador goed uit

■ President Correa gebruikt oprichter WikiLeaks voor zijn verkiezingscampagne

Van onze redactie buitenland

De Britse politie wil WikiLeaks-oprichter Julian Assange arresteren zodra hij zich buiten de Ecuadoriaanse ambassade in Londen begeeft. Hij zou met zijn verblijf in de ambassade de borgtochtregels hebben overtreden. Assange, die zegt uitlevering aan Zweden te willen voorkomen omdat hij bang is hierop aan de VS te worden uitgeleverd, heeft inmiddels asiel aangevraagd in Ecuador.

De vraag is: waarom Ecuador? De keuze voor het Zuid-Amerikaanse

land ligt niet voor de hand. De activiteiten van de WikiLeaks-oprichter zijn er omstrede. De publicatie van een kwart miljoen geheime diplomatieke telegrammen in november 2010 leidde tot een politieke rel tussen de VS en Ecuador.

In een van de uitgelekte telegrammen schreef de Amerikaanse ambassadeur dat de Ecuadoriaanse president, Rafael Correa, een politieke had benoemd terwijl hij van tevoren wist dat die corrupt was. Ecuador wees de verantwoordelijke Amerikaanse ambassadeur het land uit,

waarop de Amerikanen besloten hetzelfde te doen met de Ecuadoriaanse ambassadeur.

Rafael Correa was om die reden een fel criticus van WikiLeaks, en zei bijvoorbeeld in 2010 nog dat Assange alle juridische problemen aan zichzelf te wijten had.

Een jaar geleden is Correa echter plotseling veranderd in een bewonderaar van Assange. De omslag kwam op het moment dat de president onder vuur lag omdat hij de persvrijheid in het land deels aan banden wilde leggen. Critici van Cor-

rea zeggen dat hij nu WikiLeaks wil gebruiken om te laten zien dat zijn regering transparant is.

Assange, die inmiddels als interviewer werkzaam is voor de Russische zender Russia Today, had in april de Ecuadoriaanse president nog te gast. “Kop op! Kop op! Welkom bij de club van de vervolgd”, riep Correa toen tegen Assange.

In 2013 zijn er presidentsverkiezingen in Ecuador. Door Assange asiel te verlenen, zou Correa kunnen meeliften op het rebelse imago van de WikiLeaks-oprichter.